

اسلام و فرزند ازدواج

مؤلف: دکتر آرمین محمودی

عضو هیات علمی دانشگاه آزاد اسلامی واحد یاسوج

انتشارات زیتون سبز

۱۳۹۲

سرشناسه: محمودی، آرمین، ۱۳۵۲
عنوان و نام پدیدآور: اسلام و فرآیند ازدواج / مؤلف: آرمین محمودی
مشخصات نشر: تهران: زیتون سبز، ۱۳۹۲.
مشخصات ظاهری: ۲۳۶ ص
شابک: ۸۵۰۰۰ ریال: ۶-۳۷-۶۴۲۸-۶۰۰-۹۷۸
وضعیت فهرست‌نویسی: فیا
یادداشت: کتابنامه: ص ۲۳۶. همچنین به‌صورت زیرنویس
موضوع: زناشویی - اسلام
موضوع: زناشویی - روابط
موضوع: روابط زن و مرد
رده‌بندی کنگره: ۱۳۹۱ الف ۳۸ م / BP ۲۵۸/۵
رده‌بندی دهیوی: ۲۹۷/۲۲۵
شماره کتابشناسی ملی: ۲۸۰۴۵۱۵

انتشارات زیتون سبز

اسلام و فرآیند ازدواج

مؤلف: دکتر آرمین محمودی

صفحه‌آر: مینا صفری

طراح جلد: محمدرضا چشمه

شمارگان: ۳۰۰۰ جلد

نوبت چاپ: اول ۱۳۹۲

لیتوگرافی: ماوراء

چاپ: شاد رنگ

شابک: ۸۵۰۰۰ ریال: ۶-۳۷-۶۴۲۸-۶۰۰-۹۷۸

ناشر: انتشارات زیتون سبز

قیمت: ۸۵۰۰۰ ریال

تهران، خیابان انقلاب، بین ویلا و حافظ، خیابان پورموسی، کوچه بامشاد، پلاک ۲، و ۱.

کدپستی: ۱۵۹۹۶۱۷۷۱۱ تلفن: ۲۱ - ۸۸۹۴۸۸۲۰ دورنگار: ۸۸۹۳۲۶۵۲

فهرست مطالب

صفحه	عنوان
۱۳	پیشگفتار
۱۹	ارتباط
۲۰	چرا ما دوستانی داریم؟
۲۵	عناصر اساسی ارتباط
۲۵	ویژگیهای فرستنده پیام
۲۵	ویژگیهای پیام
۲۵	ویژگیهای گیرنده پیام
۲۶	کانال ارتباطی
۲۶	عوامل ارتباط مؤثر
۲۶	گشودگی و ویژگیهای آن
۲۷	گشودگی و «پنجره جوهری»
۲۸	همدلی
۲۹	مثبت گرایی
۲۹	حمایت گیری
۲۹	تساوی
۳۰	گامهای اساسی در برقراری ارتباط مؤثر
۳۰	گام اول: گوش دادن

- گام دوم: صریح و صادق بودن ۳۱
- گام سوم: همدلی و همدردی ۳۱
- گام چهارم: حفظ آرامش و احترام به طرف مقابل ۳۲
- گام پنجم: مخالفت نمودن به شیوه مناسب ۳۳
- گام ششم: خودشناسی و افزایش آگاهی ۳۴
- گام هفتم: شناسایی افکار تحریف شده ۳۵
- نتایج کلی ارتباط ۳۷
- ارتباط موفق و ناموفق ۳۷
- بقای رابطه ۳۸
- روابط آسیب زا ۴۰
- حریم روابط دختر و پسر از نگاه قرآن ۴۱
- بررسی ارتباط تلاقی زن و مرد از دیدگاه قرآن ۴۱
- روابط دختر و پسر در اخلاق اسلامی ۴۳
- پیامدهای منفی روابط نامشروع در بین جوانان ۵۸
- روابط ناموفق زن و شوهر ۶۳
- روابط دختران و پسران قبل از ازدواج از نگاه قرآن و روایات ۶۶
- نکاتی که جوانان در ارتباط‌های قبل از ازدواج باید مورد توجه قرار دهند ۶۷
- حد و مرز روابط دختر و پسر ۷۱
- توسعه روابط دوستانه ۷۳
- بررسی ارتباط دختر و پسر در بعد کمک کردن و یاری رساندن به یکدیگر ۷۷
- آثار روابط جنسی از منظر قرآن ۷۸
- الف - تمتع ولذت ۸۰
- ب - زمان اختصاصی ۸۱
- ج - موجب آرامش ۸۴
- د - لباس همسران ۸۶
- ه - ثواب اخروی ۸۸
- بعضی از احادیث در باره اثر روابط جنسی ۸۹
- روابط ناپسند دختر و پسر در دانشگاه‌ها ناشی از چیست؟ ۹۰
- اقدامات سودمند در این مسئله ۹۳
- الف) ارضای صحیح و مشروع این غریزه ۹۳

ب) تحکیم روابط خانوادگی و ایجاد فضای عاطفی مثبت بین والدین و فرزندان:.....	۹۳
ج) خود کنترلی.....	۹۴
دلایل علاقه‌مندی دانشجویان دختر و پسر به همدیگر در دوران تحصیل.....	۹۴
رویارویی فراوان.....	۹۵
برخورد هم پایه.....	۹۶
برخورد خوشایند.....	۹۶
نزدیکی (مجاورت).....	۹۷
تداعی با رویدادهای خوشایند.....	۹۷
مکمل داشتن.....	۹۸
فضیلت و اهمیت ازدواج در اسلام.....	۱۰۶
ازدواج چیست؟.....	۱۱۱
فلسفه ازدواج در اسلام.....	۱۱۱
فلسفه و هدف از ازدواج.....	۱۱۴
ضرورت‌های ایجاب کننده ازدواج.....	۱۱۴
الف - ضرورت‌های فردی.....	۱۱۴
ب - ضرورت‌های اجتماعی.....	۱۱۵
ج - ضرورت‌های مذهبی.....	۱۱۶
ازدواج در آینه آیات.....	۱۱۶
ازدواج در آینه روایات.....	۱۱۷
نهی اسلام از عزوبت و عدم ازدواج.....	۱۲۱
فواید ازدواج کردن.....	۱۲۲
الف) فواید جسمانی.....	۱۲۲
ب) فواید روحی - روانی ازدواج.....	۱۲۳
ج) فواید اجتماعی آن.....	۱۲۵
د) فواید دینی.....	۱۲۵
معیارهای گزینش همسر در آموزه‌های اسلامی.....	۱۲۷
ملاک‌های مهم گزینش همسر.....	۱۲۹
شرایط و ویژگی‌های فردی.....	۱۳۳
معیارها و ملاک‌های ازدواج.....	۱۳۴
۱- ایمان و تقوی (کفو بودن).....	۱۳۴

۱۴۱.....	۲- اصالت و نجابت خانوادگی
۱۴۶.....	چگونه پیشنهاد ازدواج کنیم؟
۱۵۰.....	تاخیر در ازدواج
۱۵۱.....	نحوه تأثیرگذاری مغز زن و شوهر بر ازدواج
۱۵۱.....	مرحله اول: عشق
۱۵۲.....	مرحله دوم: دلسردی
۱۵۳.....	مرحله سوم: قدرت نمایی
۱۵۴.....	مرحله چهارم: بیداری
۱۵۵.....	مرحله پنجم: ازدواج مادام‌العمر
۱۵۵.....	چگونگی رشد صمیمیت و نزدیکی
۱۵۵.....	چگونه برای روان‌شناختی را حفظ کنیم؟
۱۵۸.....	عوارض خودداری از ازدواج
۱۵۹.....	مفهوم شناسی خانواده و ازدواج
۱۵۹.....	الف: تعریف خانواده
۱۶۴.....	ب: انواع خانواده
۱۶۷.....	اول: نقش حیاتی ازدواج پایدار
۱۶۹.....	دوم: نقش هویت شغلی در ازدواج پایدار
۱۷۰.....	سوم: نقش عزت نفس در ازدواج پایدار
۱۷۱.....	ج: ویژگیهای خانواده
۱۷۳.....	شیوه‌های داد و ستد عاطفی
۱۸۱.....	اول: پایه‌های عقلانی برای زندگی
۱۸۲.....	دوم: حق سالاری در برابر مرد سالاری
۱۸۴.....	عوامل موثر بر اختلافات خانوادگی
۱۸۵.....	الف: عوامل روان‌شناختی
۱۸۸.....	ب: عوامل اجتماعی و فرهنگی
۱۹۰.....	ج: عوامل اقتصادی
۱۹۱.....	د: عوامل جسمانی و بدنی
۱۹۲.....	ه: عوامل دینی
۱۹۴.....	و: عوامل خانوادگی
۱۹۷.....	ایجاد ثبات در خانواده

الف: انتخاب صحیح همسر	۱۹۷
ب: رفتارها و وظایف متقابل زن و شوهر	۲۰۰
ج: عوامل استحکام پیوند زوجین	۲۰۲
د: رفتارهای فرا وظیفه زوجین در خانواده	۲۰۸
و: فرا گرفتن و به کار بستن احکام اسلامی در خانواده	۲۱۵
راههای پیشگیری از اختلافات خانوادگی	۲۱۶
الف: آگاهی از شرایط انتخاب همسر	۲۱۷
ب: آموزش زوجین	۲۱۷
ج: آموزش اعتقادات دینی	۲۱۹
د: رعایت حدود و مرزها در خانواده	۲۲۰
و: توجه به اصل مشورت و کسب توافق در خانواده	۲۲۰
نشانه‌های خانواده خوشبخت	۲۲۳
شادی در زندگی خانوادگی	۲۲۶
منابع و مأخذ	۲۳۱

پیشگفتار

امروز، عنوان «همکده جهانی» حکایت از آن دارد که ارتباطات و روابط میان افراد، بسیار آسان شده است و در عصر ارتباطات، گویی زمان و مکان فشرده شده و روابط به سهولت، انجام پذیر گشته است. پرسشی که اکنون در پی پاسخ برای آنیم، مفهوم ارتباط و چگونگی برقراری آن با اطرافیان خود است. در پاسخ به این پرسش، نحوه ارتباط در خانواده نیز روشن خواهد شد. در روانشناسی، زمانی ارتباط میان فردی، مثبت ارزیابی می شود که بتواند به سلامت روانی افراد کمک کند. بنابراین مشکلاتی که در این رابطه بروز می کند، به دلیل برآورده نشدن سلامت روانی افراد است. بر این اساس ضروری است مؤلفه های یک ارتباط مناسب را شناخت تا در برقراری آن به سلامت روانی دست یافت.

یکی از راههای معقول و پسندیده ای که حد تاکید اسلام می باشد، نقش مهم و برجسته ای در تامین سلامت روانی افراد دارد ازدواج و تشکیل خانواده می باشد. ازدواج و تشکیل خانواده مطمئن ترین راه سلامت و امنیت جامعه است. هنگامی که مبانی خانواده مستحکم باشد و جوانان به ازدواج و تشکیل خانواده بپردازند، انحطاط، سرگردانی، طغیان،

تجاوز جنسی و شیوع بیماریهای خطرناک جنسی به طرز چشمگیری کاهش می‌یابد. براساس آمار سازمان بهداشت جهانی و پژوهش کانونهای اصلاح و تربیت ایران، بیشتر افرادی که به نوعی به انحراف کشیده می‌شوند، از فضای گرم و عاطفی خانواده محروم بوده و آغوش پدر و مادر را تجربه نکرده‌اند (محمدرضا، ۱۳۸۳).

هرگونه تغییر مثبت یا منفی در خانواده، در جامعه بزرگ انسانها نیز تاثیر مستقیم دارد. ثبات یا بی‌ثباتی خانواده مستقیماً بر جامعه تاثیر گذار است. در جوامعی که ارزشهای خانواده متزلزل می‌گردد بی‌شک ارزشهای اخلاقی عمومی نیز سقوط خواهد کرد.

ادل هارل کارشناس انستیتی امور شهری در واشنگتن در این ارتباط خاطر نشان می‌کند حدود ۴۰ درصد از پرونده‌های قتل و تجاوز و دزدی و حملات خشونت‌آمیز مربوط به کسانی است که دارای خانواده‌های از هم گسیخته‌اند که با پدر و مادر زندگی نمی‌کنند. به گفته هارل، نفوذ فرهنگ گانگستری در بین جوانان که محصول خانواده‌های از هم پاشیده است از عوامل مهم افزایش جنایات در آمریکا است (معان منبع).

تحقیقات در مراکز کانون اصلاح و تربیت هم نمایانگر همین مسئله است. به هر حال، یکی از عوامل مهمی که ترفیق مهاجمان را در تاثیر گذاری بالا می‌برد و زنان جامعه را آسیب‌پذیر می‌نماید، ایجاد ترزلز در کانونهای خانواده است، چرا که در صورت ترزلز در کانون خانواده به‌عنوان مهمترین نهاد اجتماعی، تحول کلی در نظام ارزشی و فرهنگی جامعه ایجاد می‌کند و گرنه این‌گونه القاء می‌شود که رفتارهای ناهنجار و ستمهای روا شده بر زن به خاطر وجود نهاد خانواده و ازدواج قانونی و شرعی است. سعی بر این است که قداست و سلامت این نهاد ارزشمند شکسته می‌شود و عرضه تئوریهای ناهنجاری چون «ازدواج آزاد»، جدا انگاری مناسبات جنسی از روابط خانوادگی و باروری و تولید مثل،

خانواده‌های تک والدینی، معاشقه آزاد و... آفت دیگری است که پی‌آوردها و عوارض جبران ناپذیر فراوانی را برای جامعه بشری سبب شده است که مهمترین آنها ایجاد بحران روحی زنان بی‌عاقبت و عقبه، بی‌پناه و پشیمان، غم زده و شکست خورده در حوزه عاطفی از عمده‌ترین معضلات این مسئله است. وجود همین بحران برای برخورد منفعلانه زنان در قبال فرهنگ غرب کفایت می‌نماید و همین موضوع موجب می‌شود که دشمن بیشترین موفقیت را در تغییر فرهنگ زنان به دست آورد و در چنین فضایی امکان هرگونه مقابله و رو در رویی با تهاجمات فرهنگی در زنان از بین می‌رود.

به همین جهت است که غرب برای ایجاد همسانی بین فرهنگ زنان جامعه ما با فرهنگ خودشان، در پی دگرگونی در ساختار خانواده و سوق دادن زنان به مشاغل عمومی و تضعیف نقش ویژه مادران در نهاد خانواده می‌باشد. به عقیده خاتم سلیمان دوبار نظریه پرداز فمینیسم، آنچه زن را در قید بندگی نگه می‌دارد، دو نهاد عمده ازدواج و مادری است! وی خانواده را به‌عنوان رکنی برای حیات اجتماعی و پرورش انسانهای سالم به شدت مورد حمله قرار می‌دهد و ازدواج را نوعی فحشای عمومی و عامل بدبختی زنان می‌داند (علیرضا، ۱۳۸۹).

فمینیست‌های رادیکال هم، نسخه جدایی زنان از مردان را برای رهایی زن از زیر سلطه مرد می‌پیچند و نظریه «زوج آزاد» را به‌عنوان مهمترین راهکار برای رهایی از بردگی ازدواج می‌دانند. چرا که این ازدواج نوعی همزیستی مشترک میان زن و مرد است که بر مبنای آن، هیچ مسئولیت حقوقی بر عهده طرفین نمی‌آید، بلکه فقط پاسخی به نیازهای جنسی، بدون در نظر گرفتن وجوه عاطفی آن است.

اما در اسلام، خانواده هسته اصلی جامعه است و محبوب‌ترین بنا در نزد خداوند، بنای خانواده است و ازدواج یکی از سنت‌های نبوی و جزء

عوامل اصلی برای حفظ دین به حساب می‌آید که اعراض از آن، مسلمانان را از صف پویندگان راه رسالت خارج می‌نماید.

آنچه که آسیب‌پذیری زن را در برابر تهاجمات بی‌ایمان دشمن افزایش می‌دهد، تزلزل خانواده و نادیده انگاشتن نقش این نهاد مهم اجتماعی و مهمتر از آن کم‌رنگ کردن نقش محوری مادر در کانون خانواده است، زنان را با واژه‌های بسیار دلپذیر و غرورآفرین، از کانونهای گرم خانواده به بهانه‌های گوناگون به بیرون از منازل می‌کشانند و ضمن این که کانون خانواده را از حضور گرم و عاطفی مادران محروم می‌کنند، آرام آرام فرهنگ خود را به آنها القاء می‌نمایند.

در آموزه‌های دینی بیشترین تأکید بر شوهرداری، خانه‌داری و تدبیر منزل به‌عنوان عامل بسیار مؤثر و مفید برای حفظ سلامت زن و اجتماع می‌باشد و تأکید شده باید محیطی سالم و امن فراهم شود تا زنان بتوانند ضمن ارتقای سطح علمی - فرهنگی خود و ایفای نقش اجتماعی، به مسئله مادری و همسری که اصل‌ترین نقش زن است بهتر بپردازد و خانواده‌ها از وجود زنان سرشار از علم و حکمت و عاطفه و محبت محروم نباشند.

خانواده یکی از نظامهای اولیه جوامع بشری است که زن و شوهر و فرزندان در سایه‌سار این نهاد عزیز رشد کرده و به والایی و پیشرفت می‌رسند؛ زیرا که مناسب‌ترین نظام است برای تأمین نیازهای مادی و معنوی و روانی و بهترین بستر است برای تأمین امنیت و آرامش روانی. اعضای این نهاد ارزشمند نباید دچار خدشه شوند و استحکام آن باید در همه شرایط حفظ شود؛ به همین منظور بیان عواملی که باعث تزلزل در خانواده می‌شود، الزامی و همچنین راههای مقابله و حتی پیشگیری از این عوامل نیز الزامی است؛ زیرا که در عصر حاضر نظام خانواده دچار مشکلات و چالشهای اساسی شده و تحولات اجتماعی، صنعتی و علمی،

مشکلات متعددی برای خانواده در اکثر جوامع پدید آورده است. اختلافات خانوادگی، طلاق، فرزندان بی‌سرپرست و بزه کاری نوجوانان و جوانان، نشان‌دهنده مشکلات اساسی در خانواده‌هاست. سنت‌ها، اخلاقیات و روشهایی که به تقویت خانواده منجر می‌شود، بعضاً منزلزل شده است که همه این مشکلات نشان می‌دهد که خانواده‌ها نیازمند توصیه‌هایی در رابط با تقویت پایه‌های زندگی خود و حفظ استحکام آن می‌باشند که این مهم علاوه بر بیان عوامل مخرب خانواده‌ها و راههای پیشگیری از این عوامل در سایه سار شناخت و عمل به احکام تعالی اسلام تحقق و دوام می‌یابد. اسلام عزیز با نگاهی ژرف و عمیق به نظام خانواده زیباترین و قدسی‌ترین حریم را برای زندگی زن‌آشویی ترسیم نموده و آن را به منزله کلمه طیبیه‌ای قلمداد کرده که خیرات و برکات زیادی از آن تراوش کرده و پیرامون خود را تحت تأثیر قرار می‌دهد، پس عوامل استحکام خانواده از نظر اسلام حاوی بهترین توصیه‌ها از سوی مکتب مقدس اسلام است که ارائه می‌شود.

لذا کتاب حاضر به منظور ایجاد شناخت بیشتر در بین جوانان در باب اهمیت ایجاد ارتباط سالم و معقول و مطابق با ویژگیهای مورد تأکید در دین اسلام در جهت تشکیل نهاد خانواده، به نگارش درآمده، امید است که مجموعه حاضر در تأمین سلامت روانی افراد و مخاطبین مؤثر واقع گردد و زمینه ترغیب گروه هدف و جوانان ارزشمند این مرزوبوم را برای گسترش روابط سالم و پایدار فراهم نماید. در پایان از خوانندگان عزیز صادقانه استدعا می‌رود که با ارائه نقطه نظرات خویش، مؤلف را در اصلاح چاپهای بعدی یاری فرمایند.

با احترام

مؤلف